

2. Закон України «Про власність»//Голос України.-1991.-24 квітня.
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»//Відомості Верховної Ради,1992,№12,с.165.
4. Закон України «Про авторські і суміжні права»//Голос України –1994.-23 лютого.
5. ДСТУ-3575-97 «Патентні дослідження. Основні положення та порядок проведення» Держстандарт України.-1997.-С.1-14.
6. Использование патентной информации при подготовке аналитических обзоров, докладов и заключений о современном уровне и тенденциях развития техники на основе автоматизированного анализа состояния и динамики изобретательской активности (методические рекомендации).- М.:ВНИИПИ,1991.
7. Киселева Т.С. Исследование технического уровня объектов техники на различных этапах их создания и освоения.-М.:ВНИИПИ,1990.

Аннотация

УДК 633.63:608.3

Патентные исследования в научной деятельности.

А.А. Капустян, Т.Н. Потапейко, С.Н. Мандровская, И.В. Коновал

В статье рассмотрены актуальные вопросы проведения патентных исследований при разработке научно-исследовательских прогнозов и планов развития науки и техники.

Annotation

UDC 633.63: 608.3

Patent studies in scientific work

H. Kapustyan T. Potapeyko S. Mandrovska I. Konoval

The article deals with urgent problems of conducting patent studies when working out scientific-technical prognoses and plans for science and engineering development.

УДК 633.63:608.3

Г.А. КАПУСТЯН, С.М.МАНДРОВСЬКА, Т.М. ПОТАПЕЙКО І.В.КОНОВАЛ
Інституту цукрових буряків УААН

ВИНАХІДНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ТА ЇЇ ПРАВОВА ОХОРОНА

В статті розглянуті актуальні питання захисту прав інтелектуальної власності на технічні рішення, які створені в системі Інституту цукрових буряків УААН

Однією з нагальних проблем сьогодення є захист прав інтелектуальної власності, створеної в бюджетних установах, оскільки вона

на сьогодні є складовою ринкових відносин. Тому забезпечення надійної правової охорони інтелектуальної власності в сільськогосподарській галузі, розвиток якої стимулює загальнолюдський прогрес, з кожним роком набуває все більшого значення.

Суть поняття “інтелектуальна власність” полягає в тому, що це права на результати творчої праці, інтелектуальної діяльності в будь – якій сфері, тобто особливі немайнові права, що регулюються законодавством і відтворюють певні стосунки між людьми, колективами, організаціями з приводу присвоєння, володіння, розпорядження та користування результатом діяльності суб’єкта у сфері наукової та інноваційної діяльності.

Результатом інтелектуальної (творчої) діяльності є об’єкти авторського права - літературні і художні твори, наукові праці, комп’ютерні програми та бази даних, наукові відкриття, а також об’єкти промислової власності – винаходи, корисні моделі, промислові зразки, сорти рослин тощо.

Для отримання охоронних прав на об’єкти інтелектуальної власності потрібна їх реєстрація у встановленому порядку, експертиза на відповідність критеріям охороноздатності, видача за експертним рішенням охоронного документу, що підтверджує право його власника розпоряджатись, використовувати та надавати “виключне” або “невиключне” право на використання новачії протягом установленого державою терміну

Нормами спеціального законодавства регулюються також відносини стосовно прав на результати селекційної діяльності в галузі рослинництва. Правова охорона цих об’єктів виникає після їх сортовипробування або апробації, наступної реєстрації у встановленому порядку, занесення у державний реєстр та видачі охоронного документа (патенту або свідоцтва на сорт). Авторське право за своєю природою є дуалістичним і поділяється на особисті - немайнові (моральні) і майнові (економічні) права.

Стосунки, що виникають у зв’язку з правами на результати інтелектуальної діяльності регулюються законом України “Про власність”.

Серед аргументів на користь патентування наукових розробок, які отримані в галузі сільського господарства, є, зокрема, забезпечення надійної правової охорони інтелектуальної власності та оперативне доведення результатів наукових досліджень до широкого кола споживачів, а також підтвердження значущості та новизни наукових досліджень.

Важливий вклад в розвиток сільськогосподарського виробництва вносять винахідники Інституту цукрових буряків, які розробили нові технічні рішення, зокрема, при створенні нових сортів та гібридів цукрових буряків. Так розроблено спосіб формування синтетичних популяцій тетраплоїдних цукрових буряків на цитогенетичній основі шляхом використання цитогенетичних методів добору тетраплоїдів родоначальників за структурою хромосомних асоціацій у мейозі. (Патент України № 3835, Бюл. № 12, 15.12.2004.)

Створені технічні рішення, що стосуються способу добору селекційних матеріалів цукрових буряків, стійких до гнилей коренеплодів, шляхом замочування насіння цукрових буряків у водній витяжці токсинів грибів-збудників гнилей з подальшим їх пророщуванням в екстремальних

умовах, дають можливість отримати більш стійкі біотики цукрових буряків (п. України №64566 Бюл. № 2, 16.02.2004, №65881 Бюл.№4, 15.04.2004).

Для довготривалого зберігання мікророслин буряків в умовах *in vitro* поліпшено відоме живильне середовище, а також розроблено прогресивний спосіб розмноження та депонування рослин шляхом створення оптимальних умов, які забезпечують довготривале зберігання і виключають систематичне пересаджування мікророслин на нове живильне середовище (п. України № 16702 Бюл.№8, 15.08.2006р).

З метою підвищення коефіцієнта розмноження та прискореного розмноження насіння гібридів цукрових буряків при безвисадковому їх вирощуванні розроблено ряд способів, які дають можливість отримати врожайність гібридного насіння після первинної обробки 15.4 ц /га, при схожості – 84%, і масі 1000 насінин – 14,0 г, тобто в кожному кг насіння після первинної обробки нараховувалось $(1000:0,014 \times 84) = 60$ тис. схожих насінин (п. України № 12059 Бюл. № 1, 16.01.2006, № 20190.Бюл. №1, 15.01.2007).

Використання гербіциду суцільної дії раундап в якості десиканту, дозволяє отримати насіння з високою схожістю та енергією проростання, завдяки тому, що раундап за певних умов проявляє себе в якості сенеканту та регулятора росту, що спонукає рослину до природно - фізіологічного дозрівання.(п. України № 17563 Бюл.№10, 16.10.2006).

Ряд створених технічних рішень вирішують проблему захисту посівів цукрових буряків на початкових стадіях росту і розвитку шляхом обробки насіння захисно-стимулюючими речовинами при поєднанні інсектицидів та фунгіцидів різної хімічної дії, завдяки чому підсилюється дія захисно-стимулюючих речовин, що забезпечує одержання високих урожаїв з хорошими технологічними якостями (п. України № 17776 Бюл. №10, 16.10.2006, п. України № 17777 Бюл. №10, 16.10.2006).

Суттєвим є вклад винахідників у вирішенні проблем захисту посівів сільськогосподарських культур від бур'янів. Зокрема, це спосіб знищення бур'янів на широкорядних посівах сільськогосподарських культур, де в зону рядка і міжряддя вносять різні за дією препарати селективної і суцільної дії контактні гербіциди. В захисну зону рядків селективні гербіциди вносять одночасно з внесенням у міжряддя гербіцидів суцільної дії. (п. України № 38124 Бюл.№4, 15.05.2001).

А згідно способу захисту посівів цукрових буряків від бур'янів (п. України №4237 Бюл.№1, 17.01.2005) обприскування посівів цукрових буряків гербіцидами проводять послідовно шість разів через кожні чотири дні в період масової появи сходів бур'янів.

Створений гичкокоренезбиральний комбайн (п. України № 78600 Бюл. № 4, 10.04.2007) забезпечує надійність процесу формування потужного валка з декількох проходів комбайна, що зменшує пошкодження зібраних коренеплодів та спрощує процес навантаження викопаних коренеплодів у транспортний засіб, що рухається поруч.

Отже, створені та захищені охоронними документами технічні рішення, власником яких є Інститут, можуть виступати на ринку як об'єкти продажу, маючи при цьому майнові (економічні), а автори технічних рішень - немайнові (моральні) права. При цьому обов'язковою складовою при

вирішенні майнових прав на інтелектуальну власність є договір між винахідником та роботодавцем, який укладається між ними. Це спонукає до взаємодії працівника та роботодавця в намаганні реалізувати винахід.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі»//Урядовий кур'єр.-2000.-№124.-С.1-9.
2. Закон України «Про власність»//Голос України.-1991.-24 квітня.
3. Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»//Відомості Верховної Ради,1992,№12,ст.165.
4. Закон України «Про авторські і суміжні права»//Голос України –1994.-23 лютого.
5. Использование патентной информации при подготовке аналитических обзоров, докладов и заключений о современном уровне и тенденциях развития техники на основе автоматизированного анализа состояния и динамики изобретательской активности (методические рекомендации).- М.:ВНИИПИ,1991.
6. Киселева Т.С. Исследование технического уровня объектов техники на различных этапах их создания и освоения.-М.:ВНИИПИ,1990.
7. Руководство по методике предварительной и государственной научно - технической экспертизы изобретений, М.:ВНИИПИ,1985.

Аннотация

УДК 633.63:608.3

Изобретательская деятельность и ее правовая охрана.

А.А. Капустян, С.Н. Мандровская ,Т.Н. Потапейко, И.В. Коновал

В статье рассмотрены актуальные вопросы защиты прав интеллектуальной собственности на технические решения которые созданы в системе Института сахарной свеклы УААН.

Annotation

UDC 633.63: 608.3

Invention activity and its legal protection.

H. Kapustyan, S. Mandrovska, T. Potapeyko, I. Konoval

The article deals with urgent problems of protection of rights for intellectual property in technical solutions which were worked out in the system of the Institute for Sugar Beet of UAAS.